

שיתוף בין־לאומי

פעולות השיתוף הבין־לאומי נתנו למדינות החוץ של ישראל מימד חדש וחשוב ביחסיה עם המדינות המתפתחות ובנייה הבין־לאומית בכלל. פעולות השיתוף הבין־לאומי הוסיפה להתרחב גם השנה הן מבחינת היקפה הגיאוגרפי והן מבחינת תוכנה וגיוונה.

נחתמו שלושה הסכמים לשיתוף פעולה טכני, נוסף לעשרים הסכמים שנחתמו בשנים 1960—1963. עם חתימת הסכם עם ממשלת קולומביה, בראשית 1965, עלה מספר ההסכמים לשיתוף פעולה טכני עם ארצות אמריקה הלטינית לשישה.

מספר המוחמים הישראליים ששירתו ב־55 מדינות עלה מ־544 ב־1963 ל־700 ב־1964.

כ־2100 משתלמים שהו השנה בישראל, בהם מספר גדול הולך של תלמידים מן המניין באוניברסיטה העברית וב־טכניון. משתלמים אלה, שהשתתפו ב־90 קורסים וסמינרים בקירוב, באו מ־80 מדינות עצמאיות ומשטחים שעדיין לא השיגו עצמאותם. השנה הושם הרגש בהרחבת שיטת ההרצה באמצעות קורסים נייחים בחו"ל. צוותים של מומחים ישראליים יצאו לחו"ל לעריכת 15 קורסים שבהם למדו כ־400 איש. השתלמויות אלו אינן כוללות את מאות המשתתפים בקורסים שונים הנערכים בארזה קבוע על ידי מומחיה של ישראל הפזורים על פני שלוש יבשות.

בשנה החולפת הורחב והוגבר השיתוף עם כמה גורמים בין־לאומיים העוזרים לישראל בביצוע תוכניות סיוע. סוכנויות שונות של האו"ם מממנות לימודי רפואה ומקצועות אחרים בישראל. ישראל שותפה לפעולת הקרן המיוחדת של האו"ם בפרויקט של בנייה בניגריאה, ועם הוועדה הכלכלית לאפריקה (E.C.A.) היא משתפת פעולה בשטח אגרידת השמש. 67 מומחים ישראליים משרתים בארצות רבות מטעם האו"ם. בסוף קיץ 1964 הושחתו קשרינו עם "השוק המשותף" על בסיס רשמי ומוסכם; עד כה מימן "השוק" כ־50 מיליארד לימוד בישראל, בעיקר בנושאי החקלאות והקואופרציה. גם עם האירגון האירופי לשיתוף ולפיתוח (O.E.C.D.) מוסיפים קשרינו להתהדר; אירגון זה משתתף במימון מיליארד לימוד ביש ראל לארצות הים התיכון. לציון מיוחד ראוי ההסכם שנחתם עם האירגון האירופי לביצוע סקר תכנון לפיתוח כולל של האי כרתים.

כבעבר מוסיפה ישראל לפעול בשטחים שבהם יש לה נסיון מיוחד ויתרון על ארצות עשירות ממנה — בראש ובראשונה בשטחי החקלאות, התיכונן, ההתיישבות והקואופרציה (פעולות חקלאיות והתיישבותיות בוצעו בשנה החולפת בכמה וכמה ארצות כגון: טנגיניקה, קניה, נוסואלה, ולטה, גאנה, צ'ילון, נפאל וברזיל) וכן באירגון תנועת נוער חלוציות — לפי דוגמת הנח"ל והגדנ"ע. פעולה במתכונת נח"ל וגדנ"ע נעשתה ב־12 מדינות אפריקניות ובאחרונה גם בכמה מדינות אמריקה הלטינית. עשרות רופאים ישראליים מגלים מרפאות ומחלקות של בתרי חולים בכמה ארצות אפריקניות.

ישראל באירגונים בין־לאומיים

בשנה האחרונה נמשכה הפעולה לקידום השתתפותה של ישראל והשקידה על ענייניה באירגונים בין־לאומיים, ממשלתיים ולא־ממשלתיים.

חקלאות של הפרלמנט הברזילי וחברי הוועדה האטומית של מקסיקו. בביקור פרטי שערך בישראל נפגש שר החוץ של גואטמלה עם נשיא המדינה, עם סגן ראש הממשלה ועם שרת החוץ. זה הירבי מיוחד עורר בפרו ובישראל ביקורה של אגנית המלחמה הפרואנית "אינדפנדנסיה", שאנשי צוותה ערכו מיציע רב־רושם בחצרות ירושלים. וכל אלה נוסף על ביקוריהם בישראל של אנשי דת, עתונאי, אנשי מדע, תרבות ואמנות מכמה וכמה ארצות אמריקה הלטינית.

אורחים

החשיבות שמייחסים משרד החוץ ונציגיו בחו"ל לביקורים בישראל של אנשים רמי מעלה מארצות שונות השתקפה היטב גם במשך השנה הנסקרת במספר האורחים הרב שביקרו בארץ. משרד החוץ זז בביקוריהם של ראשי ממשלות, שרים, סופרים, עתונאים, אנשי כלכלה ומנהיגים אחרים מארצות שונות. בשנת תשכ"ה ביקרו בארץ לפי הזמנת ממשלת ישראל ומשרד החוץ כ־1000 אורחים מ־76 מדינות, מהם ארבע משלחות פרלמנטריות (אירלנד, פרו, ברזיל והפיליפין האירופי), שני ראשי ממשלה (איטלנד ודנמרק) וכן כ־60 שרים.

מבצע מיוחד בשטח זה נערך ביום העצמאות השבעה עשר של ישראל, שבו השתתפו זו הפעם הראשונה השע משלחות רשמיות מטעם ממשלות שונות שבראשם עמדו שרי ממשלה שכללו את:

סגן נשיא ליבריה	William R. Tolbert
ראש הקבינט של ליבריה ורעייתו	William V. S. Tubman Jr.
שר החוץ של קמ"א	Antoine Guimali
שר החקלאות של גמביה	Amang Kanyi
שר הבריאות של הדומיניון	Daniel Bio
העבודות הציבוריות של הדומיניון	Moibi Lassissi
שר הפנים של טוגו	Fousseni Mama
שר המשפטים של טוגו	Andrè Kuevidjen
שר האוצר של טנזניה	Paul Bomani
שר ההגנה של אל־סלבדור	Marco Aurelio Zacapa
הרמטכ"ל של סיריה לואין	David Lansana
השר לרשויות מקומיות ולשיכון של זמביה	Nephas Tembo

ביקורים אלה שימשו הזדמנות לפגישות עם ראשי המדינה ותזמו להידוק יחסי הידידות עם מדינות אלה.

מיבצע קבלת אורחים רב הקף נערך לרגל פתיחת מוזיאון ישראל שאליה הוזמנו אורחים רמי מעלה רבים, לרבות שר החינוך והמשפטים עם ארגנטינה Dr. Carlos F. Alconada Aramburá, שר החינוך של דנמרק Hans Solvhoj, ואישים אחרים בעלי שם בשטח האמנות ובמתייחסות בארצותיהם.

בגיבנה, הודיעה ישראל על הצטרפותה לקבוצת המדינות המתפתחות שהוקמה בעת כנס העצרת ונתגבשה בוועידת האו"ם לסחר ולפיתוח בגיבנה. הערבים דערו על כך ועדיין נגשכים מאמציה של ישראל להיכלל בקבוצת המדינות המתפתחות במסגרת האו"ם.

גאט"ט — "סיבוב קנדי"

מאמצע 1964 מתקיימים במסגרת גאט"ט דיונים לליברליזציה רחבה בסחר הבינלאומי. מרבית חברות גאט"ט, וישראל בתוכם, משתתפות בדיונים אלה, שרק באחרונה נכנסו לשלביהם המעשיים. המגמה העיקרית של דיוני "סיבוב קנדי" היא להביא להפחתת הערפי המכס בכ 50% ע"י המדינות התעשייתיות העיקריות. המשא ומתן צריך להקיף את המוצרים התעשייתיים והחקלאיים כאחד.

באפריל 1965 הודיעה ישראל על כוונתה להשתתף במשא ומתן כחת המדינות המתפתחות חברות גאט"ט, שמהן תידרש רק תמורה מוגבלת בעד ההקלות שיושגו בשבילן בשטח הסחר. ישראל הבחירה כי היא מצפה שעל מוצריה העיקריים, ובייחוד על פרייהדר ומוצריה, יהולו ההנחות שעליהן יחלט במשא ומתן במסגרת "סיבוב קנדי".

הסברה

מחלקת ההסברה במשרד החוץ שוקדת על הפצתם בחו"ל של ידיעות ועובדות יסוד על ישראל בעזרת פירסומים, סרטים ותצלומים. כן שולחת מחלקה זו לחו"ל דו"ר תדריכים והסברי טיעון על בעיותיה של ישראל המיועדים לנציגויות לצורך עבודתן. מחלקת ההסברה פועלת בעזרתם של שלושה מרכזי הסברה — לארצות אמריקה הצפונית (מושב בניו יורק), לאמריקה הלטינית (מושב בירושלים) ושלושתן בבואנוס איירס, ולארצות דוברות צרפתית (מושב בפריס).

בשנת 1964 הופצו 15 פירסומים בכתב בשני מיליון עותקים בקירוב ובשפות שונות — אנגלית, צרפתית, ספרדית, רוסית, פיליפינית, הונגרית, גרמנית, איטלקית, יפנית, ברמוזית, טורקית, יוונית. פירסומים אלה ברובם הופצו באנגלית (1,158,000 עותקים), בצרפתית (461,000) ובספרדית (263,500). כן מסייעת מחלקת ההסברה בהפצת פירסומים מקצועיים המומונים על ידי הנציגויות. כמה מפירסומי מחלקת ההסברה מתורגמים בנציגויות לשפת המקום ומפצים על ידיהן בארץ השירות. נוסף לזה מוציאת מרביתן של הנציגויות עלונים מקומיים, מהם ראוי לציון מיוחד העלון "ארץ התנ"ך", הנוצא לאור בארצות הברית והמיועד בעיקרו לאנשידת ניצריים.

מבין 18 תערוכות הסברה שנערכו מטעם המחלקה בשנה הנסקרת יציינו הבאות: תערוכה נידת בארצות אסיה, בשיתוף עם הגורמים הכלכליים בארץ, שהוצגה בתאילנד, הפיליפינים, בורמה, צ'יילון, וקמבודיה; תערוכה חקלאית הסברתית באחמדבאד (הודו); תערוכה לארכישטורה במקסיקו בחסות משרד החינוך המקסיקני; תערוכה תצלומים מביקור האפיפיור בישראל, שנשלחה לצרפת, פולין, בלגיה, איטליה, פורטוגל, מקסיקו, פרו, קולומביה והרפובליקה הליקא הדומיניקנית; תערוכה תרבותית באבידג'אן בשיתוף המחלקה לקשרי תרבות; תערוכה לדרום אמריקה, בשיתוף

המשבר שפרץ באו"ם בעקב חובותיהן הכספיים של כמה מדינות חברות לכיסוי ההוצאות הכרוכות במיבצעי שמירת השלום בקונגו וברצועת עזה שיתק למעשה את העצרת ה"ט, שהמשכה נחה עד ל-1 בספטמבר 1965. סמוך לפתיחת העצרת הבאה, ישראל, שהייתה שותפה להחרה הכללית להוצאות המשבר ביחס לעילולתו של האו"ם ואף לעצם קיומו, קיבלה בסיפוק את הימנעותם של הגדלים החלוקים בפירושו של סעיף 19 של מגילת האו"ם וביישובו מלהביא את חילוקי הדעות לידו התנגשות חזיתית. ישראל מקוה כי המזכיר הכללי של האו"ם (כסיועה של הוועדה המיוחדת של 33 מדינות, כראשותו של נשיא העצרת ה"ט, מר קוויטון סאקי) ימצא פתרון למשבר זה ולבעיית מימון מיבצעי השלום של האו"ם בכללה.

ייצוגה של ישראל באירגונים בינלאומיים הורחב השנה במידה ניכרת. ישראל נבחרה ע"י המועצה הכלכלית וה"סוציאלית של האו"ם (אקוס"ק) לוועדה לזכויות האדם (בת 21 מדינות חברות) והוועדה בחרה בשופט זאב צלטנר, הנשיא התורן של בית המשפט המחוזי בתל אביב, לחבר בוועדת המשנה למניעת אפלייה ולהגנה על מיעוטים (בת 14 דומיננטים). ועדת המשנה הכינה טיוטות הצהרה ואמנה בינלאומית לביעור אי-סובלנות דתית; טיוטות אלה נדונות בוועדה לזכויות האדם. במסגרת העילות הבינלאומית לביעור אפלייה בכל צורה שהיא נתקבלה בוועידה הכללית של אונסק"ו שנערכה באוקטובר 1964 הצעתה של משלחת ישראל לכנס ועידה בינלאומית לתיון לסובלנות. כן נבחרה בישראל ע"י אקוס"ק לוועדה הסוציאלית (בת 21 מדינות חברות).

ישראל חברה ב-42 אירגונים בינלאומיים ממשלתיים. אירגונים ומוסדות ישראליים תרבותיים, כלכליים, מדעיים ומקצועיים מסוגים שונים 500 אירגונים בינלאומיים לא-ממשלתיים. בשנה החולפת השתתפו נציגי ישראל ב-140 כינוסים בקירוב שקיימו אירגונים בינלאומיים ממשלתיים וב-250 כינוסים בינלאומיים לא-ממשלתיים. ישראל משמשת יותר ויותר כמקום מיפגש בינלאומי הן לאירגונים בינלאומיים ממשלתיים ולא-ממשלתיים והן לאירגונים יהודיים עולמיים. בשנים האחרונות התקיימו בה מדי שנה בשנה כ-25 כינוסים בינלאומיים שמשתייכים להם או אלפיהם ובאו מעשרות ארצות מכל חלקי תבל. בין הכינוסים שנערכו בארץ בשנה הנסקרת יציינו: הוועידה הבינלאומית על תפקיד האשה במקרב לציוני; ולפיתוח; אולימפיאדת השחמט ה-16; הקונגרס הבינלאומי החמישי של מוסדות ביקורת עליונים; הוועידה הבינלאומית לבעיות פסיקליות ומוניטריות בארצות מתפתחות (ועידת רחובות השלישית); הקונגרס ה-11 של המכון הבינלאומי לתאטרון, המכבייה השביעית.

ועידת האו"ם למהר ולפיתוח

באפריל 1965 נבחרה ישראל ע"י מועצת הסחר של ועידת האו"ם לסחר ולפיתוח, שהתכנסה בניו יורק, כחברה לשתי ועדות שליד המועצה כשן: הוועדה למימון ולסחר סמוי והוועדה למוצרים תעשייתיים. כמדינה מתפתחת מיחסת ישראל חשיבות רבה לפעולתה של ועידת הסחר ולשיתוף הפעולה במסגרת זו עם יתר המדינות המתפתחות. בסוף 1963, בהתכנס עצרת האו"ם ה"ט, ערב כינוס ועידת הסחר

עם ההסתדרות. תערוכת תצלומים על חי ילדים בארץ נשלחה לארצות הברית; תערוכה על האשה בישראל — הוצגה בתעידת הנשים הבין-לאומית שהתקיימה בישראל והועברה אח"כ לניו-יורק. כן סייעה המחלקה בעריכת תצוגות הסברתיות במסגרת ייודים מסחרים שנערכו בפולין, הונגריה ובבלגיה.

בשנה האחרונה הוסרטו בעזרת מחלקת ההסברה שלושה סרטי הסברה על המוביל הארצי, על הבפטיסטים בישראל ועל בעיית המים בישראל.

באמצעות "קול ישראל" מקיימת מחלקת ההסברה שירות הקלטות לחו"ל. בשנה החולפת נשלחו למעלה מאלף סרטים מוקלטים, כמחציתם מוסיקליים, כרבע מהם — בנושאי הסברה; וכן נשלחו ראינונות מוקלטים עם אישים ודיוח על אירועים. קרוב 50⁰ תחנות רדיו שידרו תכניות אלה באמריקה הלטינית, 30⁰ באפריקה וכ"כ 15⁰ באסיה. כן שוקדת מחלקת ההסברה על אספקת תכניות מיוחדות לעשרות תחנות רדיו בארצות הברית — בכלל זה סקירה יומית ותוכניות על ישראל בשטח התרבות, האמנות, המדע וההקלאות.

קשרי תרבות

בעקב הסתעפות רשת קשרי המדיניים והתרבותיים הבין-לאומיים של ישראל נתרבו השנה הדרישות לביצוע פעולות תרבות נרחבות במדינות שונות. פעולות אלו כללו שיגור לחו"ל של אמנים ישראליים, תיאטרות, להקות מחול ותזמורות, אירגון תצוגות תרבות והפצת ספרים ופירסום מים על ענייני תרבות. עם התימתם של הסכמי תרבות חדשים עם בלגיה, גאנה והרפובליקה המלגשית, הנמצאים עתה בשלב של הכנה, יגיע מספר הסכמי התרבות שיש ראל צד להם ל-24.

במסגרת שיגור תיאטרות לחו"ל הופיעה "הבימה" בלונדון באביב 1965. בישראל ביקרו בתקופה הנסקרת לעומת זאת התיאטרון האנגלי, תזמורת הנוער הממלכתית והתזמורת הסימפונית של לונדון. תזמורת ג'וזף ערכה סיור בארצות הברית ובקנדה.

בשנה הנסקרת נטלה ישראל חלק בכמה וכמה תחרויות ומפעלי תרבות בין-לאומיים כגון: הביינאלה בונציה, יידו הספר בלונדון, תערוכת התניך בהולנד, ועידת "פאן" בנורבגיה, קונגרס לאנטרופולוגיה ואתנולוגיה במוסקבה, קונגרס למוסיקה עממית בבודפשט, קונגרס לאמנים ולאמני גות בניו-יורק, תחרות מנצחים על שם מיטרופולוס בניו-יורק, הביינאלה בסאן-פאולו (בראזיל), תערוכת בולים בסנגל, תצוגת אוסף מטבעות יהודיות עתיקות בחשינגטון. באירופה המערבית נערך השנה סיור נרחב של המקהלה "יונת". ערב מוסיקה ישראלית נערך בפריס.

בין יתר פעולותיה מסייעת המחלקה לקשרי תרבות במשרד החוץ לתרגומם מעברית ולעברית של ספרי מופת, כולל דברי שירה. במסגרת זו פורסמו אתנולוגיות של שירה אפריקנית, שירה מלגשית, ספרו של די אונאנג — משורר ומדינאי חשוב מגאנה. כן תורגמו ביוזמת מחלקה זו לעברית ספריהם של ג'וזפו קינאטה — נשיא קניה, של קנת קאונדה — ראש סנגל. המחלקה סייעה גם בהוצאת ליאופולד סנגור, נשיא סנגל. המחלקה סייעה גם בהוצאת התרגום העברי של קובץ שירים (בחלקם על ירושלים) של

יונסנסה ח'רבאסי, מי שהיה שגריר ונסאלה בירושלים. הרבעון "אריאל", היוצא לאור בידי המחלקה לקשרי תרבות והמכיל תומר מגוון על ענייני תרבות ואמנות בישר"אל, מופץ בקביעות באלפי טפסים באנגלית, בצרפתית ובספרדית, ואחת לשנה — מתורגם לרוסית ולגרמנית. ביוזמת המחלקה הוקמו במרבית ארצות אמריקה הלטינית מכוני תרבות ישראלים המשמשים מרכזים להפצת תרבות ישראל וללימוד השפה העברית. מספר המכונים הקיימים בארצות אמריקה הלטינית גיעו כיום ל-19. בכמה מנציגי גיוות ישראל בחו"ל משמשים נספחים מיוחדים לענייני תרבות שעבודתם מוקדשת לשטח זה בלבד.

שירותים קונסולריים

המחלקה הקונסולרית מקיימת עם נציגויות ישראל קשר הדוק ומנחה בכל הנוגע לפעולות קונסולריות; הוא הדין בקונסוליות שבראשן משמשים קונסולים של כבוד. במגמה להקל על עבודת נציגויות ישראל, הוציאה המחלקה הקונסולרית בשנה החולפת והפיעה הנציגויות מהדורה חדשה, מתוקנת ועדיומית, של התקנון הקונסולרי.

17 הן המדינות שאורחיהן ראשים לקבל את האשרות לביקורם בארץ בגבולות ישראל. במגמה להגידע לגורמלי צדיה והדירות בהעמקת הקלות דומות גם לאורחים ישראליים, פתחה המחלקה הקונסולרית במגעים עם כמה מנציגי מדינות אלה. משרד החוץ שואף לתחום על הס' כמים ודו-צדדיים שתכליתם פטור הדוי מאשרות ביקור ומעבר ומהיטלים כלשהם הכרוכים בהעמקת אשרות מסוג זה. הסכם ראשון כזה נחתם עם מדינות בגולקס ונכנס לתוקף בשנה שחלפה.

בשנה הנסקרת באה ישראל לידי הסכמים עם ממשלות ברזיל, קובנדייליאופולדויל וטוגו, לפיהם זכאים הנציגים הרשמיים של ישראל ושל מדינות הללו להיכנס למדינות החולות לתקופה של שלושה חדשים ללא אשרה. עם חת"ר מת הסכמים אלה הגיע מספר הסכמים הנוגעים לנושאי דרכונים דיפלומטיים ודרכוני שירות ישראל צד להם ל-25.

כן נפתחו השנה כמה מדורים קונסולריים בנציגויות ישראל ומונו 20 קונסולים סדירים. ישראל עומדת למנות כמה קונסולרי-כבוד, בייחוד במדינות בהן משרתים נציגים ישראלים לא תושבים.

מבנה

משרד החוץ פועל באמצעות המשרד הראשי בירושלים והנציגויות בחו"ל. בראש המשרד מנהל כללי ולידו ארבעה סגנים, שכל אחד מהם אחראי לקבוצת מחלקות, לקבוצת נציגויות ולקבוצת נושאים מסוימים. שלושה סגנים ל-29 מחלקות הראשי: מחלקות מרחיבות (8), העוסקות בפעולה המדינית השוטפת של ישראל במדינות אזורי אחריות ובמגע השוטף עם נציגי יותיהן של מדינות אלה בישראל. חלקותן היא גיאוגרפית כללית: המזרח התיכון, אסיה, אפריקה, מזרח-אירופה, מערב-אירופה, חבר העמים הבריטי, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית. מחלקות תיפקודיות (12), שחלו קתן היא לפי הנושאים כדלקמן: הסברה, חקר, טקס,

	קונסוליות כלליות
12	קונסוליות
6	
18	
90	סך כל נציגויות הקבע

נוסף לזה מיוצגת ישראל ב-15 מדינות ע"י שגריר או ציר לא-תושב, וב-7 מדינות אחרות — ע"י קונסול כבוד או קונסול לא-תושב.

90 נציגויות הקבע של ישראל מפורזות ביבשות ובהלקי יבשת כמפורט להלן :

8	אסיה
27	אפריקה
7	אירופה המזרחית
21	אירופה המערבית
11	אמריקה הצפונית
14	אמריקה הלטינית
2	אוסטרליה ונירזילנד
90	

חופשת מולדת וחינוך עברי בנציגויות בחו"ל

ריחוקן של הנציגויות מישראל יוצר בעיות שמקורן בעצם ניתוקם של הנציגים ומשפחותיהם מן הארץ ופרק זמן ממושך ובקושי הכרוך במתן חינוך עברי לילדיהם. במגמה לשמור על הקשר בין העובדים לארץ מאפשר המשרד מזה שנה ומעלה כואב של עובדים ובני משפחותיהם לחופשת מולדת — דבר שלא ניתן היה לעשותו בשנים הקודמות בטעמים תקציביים.

במדינות שירות שבהן אפשרי חינוך עברי ויהודי מסייע המשרד לעובדיו על-ידי השתתפות בשכר הלימוד לגילאי בית-הספר היסודי. במדינות מספר שבהן קיימים ריכוזי ישראלים גדולים יותר הוקמו בעזרת משרד החינוך והתרבות בתי-ספר עבריים הנמצאים בפיקוחו. עד סוף 1964 הוקמו במדינות שונות 12 בתי-ספר שבהם לומדים 481 תלמידים ב-84 כיתות. מספר המורים בבתי-ספר אלה הגיע ל-55. פרט לילדיהם של עובדי שירות החוץ לומדים בבתי הספר הללו ילדיהם של המומחים הישראליים ושל נציגי גופים כלכליים.

הדרכה ולימודים

לפני שנה הוקמה במשרד החוץ יחידה מיוחדת להדרכה ולאירגון ושיטות היוזמת ומארגנת קורסים מיוחדים לעורכי המשרד. בפעולות ההדרכה הללו נטלו חלק בשנה האחרונה 523 עובדים.

לחיווך התודעה היהודית בקרב עובדי השירות נערכו בשנים האחרונות, בשיתוף עם המכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית, קורסים לעובדים ולגנותיהם. ל-35 מעובדיו סייע המשרד בשנה האחרונה בהמשכת לימודיהם האוניברסיטאיים.

משפט, עניינים קונסולריים, כלכלה, מוסדות בין-לאומיים, שיתוף בין-לאומי, קשרי תרבות, קשרי ציבור, שבתות נשק, תיכנון ומדיניות כלכלית. מחלקות ויחידות מינהליות (11), העוסקות במתן שירותים ובאספקת האמצעים הדרושים לביצוע משימות המוטלות על המחלקות המרחביות והרפיקריות.

כוח האדם והרכב העובדים

משרד החוץ ניצב בפני בעיות מיוחדות של כוח אדם שאין דומה להן במשרדי ממשלה אחרים. התחלופה הרבה, השינוי רות בארץ ובח"ל והמסגרת הרחבה של תפקידים שונים מחייבים גמישות רבה בהפעלת כוח האדם. לפיכך נקבע, בהסכם עם נציבות שירות המדינה, הסדר מיוחד של מבנה כוח האדם, וזאת לאור נסיון משרד החוץ ולאור נסיונם של שירותי חוץ אחרים. הסדר זה קובע עקרונות מיוחדים כגון: (1) חלוקת עובדי המשרד לשלוש חטיבות נפרדות: החטיבה המדינית, חטיבת שירות החוץ המינהלי והחטיבה המינהלית (עובדי שירותים). (2) קביעת תקן גלובלי בה שיבה המדינית ובחטיבת שירות החוץ המינהלי. (3) קביעת "דרגים" (תארים דיפלומטיים) נוסף לדרגות המש"כורת של העובדים וההקבלה בין ה"דרגים" לדרגות. (4) הקבלה בין ה"דרגים" לבין תפקידי העובדים בארץ. (5) קביעת פרקירומן קצובים לקידומו של העובד בדרג ובדרגה ובצבכותם — גם בתפקיד.

במשרד החוץ בחו"ל מועסקים כיום בסך הכל 833 עובדים קבועים: בחטיבה המדינית — 401 (בארץ 150, בחו"ל 251); בחטיבת שירות החוץ המינהלי — 324; בחטיבה המינהלית — 108. במספר הכולל של עובדי המשרד בחו"ל — 64 שהעסקתם נעשתה ע"פ חוזה מיוחד או שהושאלו למשרד החוץ ממשרדי ממשלה אחרים לתקופת שירות מגדרת. כן מעסיק משרד החוץ 70 עובדים ארעיים בארץ 582 עובדים מקומיים וארעיים בחו"ל המועסקים ע"י הנציגויות בחו"ל במישרים.

הנציגויות בחו"ל

ישראל מקיימת עתה 90 נציגויות קבועות ב-72 מדינות שונות, בכלל זה שתי נציגויות ליד מוסדות האו"ם בניו יורק ובגינבה, פרט לנציגויות נוספות ליד סוכנויות בין-לאומיות אחרות. חלוקת הנציגויות לפי סוגיהן היא כדלקמן:

60	נציגויות דיפלומטיות
9	שגרירויות
3	צירויות
72	נציגויות אחרות

גב' גולדה מאיר, שרת החוץ

שמה דייג'ן, מזכר מיני ומנהל לשכת השרה

אריה לבבי, מנהל כללי
אהוד אבריאלי, סגן למנהל הכללי
ארטור לוריא, סגן למנהל הכללי
יעקב ניצן, סגן למנהל הכללי

בנוימין אליאב, יועץ לעניינים מדיניים
עזרא דנין, יועץ לענייני המזרח התיכון
מרדכי נורוק, יועץ לענייני הסברה
שבתאי רוזן, יועץ משפטי

מרדכי אבידע, מנהל המחלקה לקשרי תרבות
יעקב אבנן, מנהל המחלקה לקשרי ציבור
שמעון אמיר, מנהל לשכת המנהל הכללי
אריה ארון, מנהל המחלקה למוסדות בין-לאומיים
אריה אשל, מנהל המחלקה לאמריקה הלטינית
משה ביתן, מנהל המחלקה לארצות הברית
חנן בר-יאן, דובר המשרד
דוד גולן, מנהל המחלקה לשיתוף בין-לאומי
יהודה גולן, ראש הטקסט

מרדכי גזית, יועץ במשרד החוץ
אביגדור דגן, מנהל המחלקה לתכנון מיני-כלכלי
אליעזר דורון, מנהל המחלקה למזרח אירופה
יעקב דורון, סגן היועץ המשפטי

חגי דיקן, יועץ מיני במחלקה לשיתוף בין-לאומי
מרדכי דרורי, מנהל המחלקה לכספים
משה יובל, מנהל המחלקה להסברה
אברהם כהן, מנהל מחלקת המנגנון
דניאל לאור, מנהל מחלקת הקשר
דניאל לוי, מנהל המחלקה לאסיה
משה לשם, מנהל המחלקה לאפריקה
מיכאל ת. מיכאל, מנהל מחלקת החקר
ראובן נל, מנהל המחלקה הקונסולרית
שמה פרת, מנהל המחלקה לחבר העמים הבריטי
מרדכי ר. קדרון, מנהל המחלקה לענייני ועדות
שבתת הנשק
איתן רופין, סגן מנהל המכללה לבטחון לאומי

אביעזר שלוש, מנהל המחלקה הכלכלית
זאב ש"ק, מנהל המחלקה למערב אירופה
יוסף תקוע, יועץ במשרד החוץ

אשר גורן, מ"מ מנהל מחלקת החקר
דן אבני, סגן מנהל המחלקה להסברה
שאול בר-חיים, מנהל הלשכה לתפקידים מיוחדים
מיכאל א. אליצור, סגן מנהל המחלקה למערב
אירופה

גד אלרון, סגן מנהל המחלקה הכלכלית
שלמה ארנב, סגן מנהל המחלקה לארצות הברית
צבי ברוש, סגן מנהל המחלקה לשיתוף בין-לאומי
אשר גורן, סגן מנהל מחלקת החקר
משה דק, סגן מנהל המחלקה הקונסולרית
חזה הראלי, ממונה על שיתוף בין-לאומי באמצעות
מוסדות חוץ

מאיר ורדי, סגן מנהל המחלקה לקשרי תרבות
נסים יושע, סגן מנהל לשכת המנהל הכללי
יעקב ינאי, סגן ראש הטקסט
גב' מרים למברט, סגן מנהל המחלקה למוסדות
בין-לאומיים

רפאל מגדל, מנהל תביעות
דוד י. מרמור, סגן מנהל המחלקה למוסדות בין-
לאומיים

רם נירגד, סגן מנהל המחלקה הכלכלית
צבי נצר, סגן מנהל המחלקה להסברה
גב' הלנה פלאום, מנהלת הספרייה
יהונתן פראטו, ממונה על בעיות כנסיות
גב' לו קדר, סגן מנהל המחלקה לאפריקה
פנחס רוזן, סגן מנהל המחלקה לכספים
גב' סימה רפפורט, סגן ראש הטקסט
ישראל אבידור, ממונה על הנכסים
מאיר חליפה, מנהל המשק והתחבורה
אליעזר יטבת, מנהל מרכז הרישום
מאיר שמיר, ממונה על או"ש והדרכה